

Skall öfvertogas om sannfärdigheten.
 Om några år, när fattigdomen, nöden
 förjagat trefnadens isrän hans tsån;
 När barn och maka, bleka lifsom nöden,
 Så nakna, hungriga wid spiens håll:
 Då skall, försent kauske, hans sammet wakna
 Och med förwiltan huslig sällhet sakna!

Den som kan tala emot nyckerheten,
 Har ej allværligt öfvertänt det wig;
 Har ej besinnat huru menyfligheten
 Vår lewja, werka, fölla upp sin pligt
 Mot Gud, sig sjelf och emot sina lifar
 För'n han så djerst mot nyckerhet predikar.

Det wære wäl om många wille tänka
 På all den sjukdom, fattigdom och nöd,
 Swari så många menstor sig förändra,
 Och så äroga en ibtidig öd.

Hur Guds wälsignelse — de rika förbar —
 Öfwandlas till ett gift, som menstor mördat!

Den som, med hänsigt till moraliteten,
 Beänner hwilken wælig mängd af brott,
 Sem hwarsje är begås i dwissenheten
 Af Gristina under rustat tillstånd — blott
 Han har upplysning och ett känsligt hjerta,
 Kan han ej tänka derpå utan smärtal!

O! måtte en gång alla Nordens söner
 Veränta hwad som tillhör deras frid!
 Och sög att, med waksamhet och böner,
 Bereda sig en lyck gare tid!

Må barn och barnsbarn, i framtid skerwan,
 Wälsignad fädren och leffjunga Herranll
 (Selt St. län)

Utsä
 Tryckt hos W. N. Nygren.

Ens Kopandes Röst i Öknen.

N:o 4   April. 1853.   2 Årg.

(Inlämt)

Några ord i anledning af sista Illuminationen i Stockholm.

Illumination betyder upplysning. Detta ware anfördt för de enfalldiga. — När vår älskade Konung efter en lång sjukdom tillfrisknat, så war glädjen i Riket tillbörslig, tacksamheten till Gud wäl föransledd. Men att denna glädje och tacksamhet skulle uttryckas med stora middagar och baler, hafwa wi derföre icke gillat, såsom ett kristeligt sätt. Vår Herre sjelf törde af dessa tackoffer hafwa hast föga föt lukt, hafwa warit föga trakterad.

Nåhl, men illuminationen i Stockholm då? Den har wäl lyst allt upp i himla? — Då tusentals ljus brunno i fönster och på transparanger det måtte wäl ändå ha warit någon ting, "som änglömen och lyfter se"? — Så torde många Stockholmsbor ha tyckt. — Men ack! hwad betyda alla jordiska dankar emot ett enda himla-ljus? Swad betyder allt utwärtens skimmer emot andans ljus och bön i en troende själ? Men då Stockholm och

landet är så fullt med timligt och andeligt mörkret, när det icke varit kristligt, att själa afhjelpa något deraf, än att prunka med en kostsam flärd, som sammanqväll förbleknade?

Vi vilja ej tala om den stora kostnaden, ehuru vårt utfattiga land, här fattigdomen immerfort "kommer öfver oss såsom en väpnad man" och krigshär, ej har råd till onödiga omkostnader; och ehuru vi och skola vara tregna i att hushålla så med det jordiska, att nöden i andelig och sekamlig måtto ej ökas i landet, utan afhjelpas. Vi vilja ej som Judas klaga öfver kostnaden af Mardus-ölsin då Kristi fötter smörjas och kärlekens rena offer ödras. Men hvad har Kristi rike vänt till på Illuminationen i Stockholm? — Den himmelska Rönningens ögon se efter trohå, ej efter glitimer. Så och vår ädla jordiska Koning. Han ser och säkert helst, att han har tregna undersåtare; som hafva troheten i hjertet, em ej i skåster (wid illuminationer) eller strupen (wid stora middagat) eller i benen (på balerna) Västa Illuminationen är den andeliga. Derför synes bättre, att ihed till er, sänger och Guds ord och sparsamhet och fatiga hjälpsamt skaffa ljus i själar och keningar, än att för nödiga och såfångare gapare åstadkomma ett talarhus: skänker i skum vasket.

Redactionen, dels och af åtskilliga insändare, riktade emot min Person, är jag nödsakad, att i denna tidskrift införa några ord till själföfswar, på det att allmänheten icke må genom min tyfnad bekräftas i den öfvertryckelsen, att "den som tiger, han samtycker". Redactionen af Norrbottens Posten har dock wisat mig den artigheten, att i sin Tidning intaga några insända artiklar, som af andra blifwit skrivna till mitt utskändande; hvarjehuru jag får betyga Redactionen min förblydliga tackfägelte. Ty hvarje strimma af ljus är välkommen, för den, som af världen är dömd till det yttersta mörkret, och hvarje skymt af rättvisa, som mina fiender bewisa mig, erkännes af mig med tacksamhet. Jag har icke vågat mig ut på det stormande världshafvet med något försök till själföfswar, så länge som Passivitetens skummande vågor rasade, och ehuru swellvågorna ännu framvältra sig med hotande gestalt; måste jag dock försöka, att med det lilla skeppet, hwarest Jesus öfver, arbeta mig fram mellan vågorna i den förhoppning, att Jesus kan uppväckas med ett nödropp, och komma sina nödställda lärjungar till hjälp.

Hvad nu först angår de ohyggliga händelserna i Kentonskeino, så hafva de förorsakat mig och den lefwande Christendomens vänner en hjertfrätande sorg. Men Christendomens fiender, hafva deraf fått en länge önskad anledning, att utgjuta sin galla öfver mig, och den sak jag genom Guds nåd söler befrämja. De obestämde och hvarandra motsägande rykten, som först cirkulerade upptogos begärligt af Christendomens fiender, och utkyddes till det värsta. Commercerådinnan Fru

"*Mercatura sordida*" hade längesedan hyft ett ödd-
 ligt hat till min Person, för den nyfckerhet, ibland all-
 mogen hwartill jag troddes wara upphoswet. Nu trod-
 de hon sig få en öfsskad anledning, att hämnas; redan
 i första underrättelsen om mordet i Koutokeino, trodde
 sig en insändare i Norrbottens Posten hafwa tillräcklig
 anledning, att bestylla mig för detta mord. Och då
 Redaktionen af Norrbottens Posten talade om "*Eastadi-*
us och hans gemena parti", i anledning af Läneman
 Lidströms rapport, om mordet i Koutokeino, ansåg sig
 en Insändare i Norrbottens Posten (Bihang till N:o 52)
 berättigad att såsom en sanningsens Tolk öfwerfalla mig
 med de gröfsta beskyllningar för girighet, skrymteri, Ka-
 talism och Jesuitism, och detta endast på grund af de
 bögrer, som mina fiender utspredt om min Person. Det
 synes tydligen, att denna Insändare warit genomträngd
 af samma andeliga hat, som Judarne, emedan han nöd-
 gadis låna uttrycken af dem: "*säge wi icke rätt, att
 du är en Samarit, och hafwer djestulen.*" Dessa
 och dylika gallblandade utgjutelser hafwa hos Christen-
 domens fiender, väckt en innerlig glädje; men så hafwa
 äfwen å andra sidan många beklagat den andeliga blind-
 het, som kan widlåda en så lärd man som Bihangets
 Öfversattare, hwilken will bestraffa det plumpa skriffättet
 i Hopande Röstern, men faller sjelf i samma last. Här
 kan nu icke wara tillfälle, att wederslägga de beskyllnin-
 gar, hwarmed denna insändare på lösa rykten och med
 anledning af mina fienders utspredda bögrer, öfwerfallit
 mig; jag will här endast frandraga några facta, som
 skola wisa, huruvida jag med något sven af rättwisa

kan bestyllas för någon delaktighet i de wilda Koutokeino
 Lapparnes mordgerningar Först och främst har jag ingen
 personlig bekantkap hast, hwarken med de mördade, eller
 med de wildar, som utöfwat mordet. För det andra wet jag
 icke ännu, hwilken ibland de förwildade Lapparne, wa-
 rit upphoswet till den grusliga förwillelsen i begreppet.
 Dock skall Biskop Juel och Läneman Lidström kunna
 intyga, att jag ut ett bref till den förstnämde, erkändt,
 att jag ansåg Kouto Lapparnes swärmeri för willfarelse,
 innan jag fått tillfälle, att tala med någon, som hörde
 till det förwildade partiet. Och då jag ändteligen fick
 tillfälle, att tala med några så som insunno sig i Kare-
 suando förleden winter, sånn jag dem wara så förwir-
 rade och wridne att jag icke kunde tala med dem ett
 förnuftigt ord. Men något uppsåt, att med wäld oms-
 wända andra till sin tro, hörde jag icke talas om, ehur-
 ru rummet, hwarest samtalen skedde med dem, nemligen
 Kare suando Prestgård, war fullt med folk, hwaribland
 många, som kände dessa Koutokeino Lappar personligen.
 Och så wida dessa så, som jag fick tillfälle att tala med,
 icke wisade något teki till wildhet emedan de tyfnade,
 när jag bad dem tala, och gingo ut när jag bad dem
 gå ut, så kunde jag icke finna något mordiskt uppsåt hos
 dem; de woro också endast några så till antalet, nemli-
 gen en gammal man, en ung quinna och en yngling,
 hwilka woro för mig till Personen obekanta. Desutom
 träffades en ung Lappman hbrande till samma parti,
 hwilken war sedan gammalt bekant och hade förut hört
 till de slags Läsfare, som finnas i Kare suando, men be-
 fans nu wara så wriden att jag icke kunde komma till-

rätta med honom; ej heller hafwa andra förnuftiga Läsa-
re kunnat komma öfwerens med de förwillade Kontofei-
no Lapparne.

Huru en sådan förwillelse eller förvirring i förstån-
det kunnat uppstå, är icke så lätt att utreda. Man må-
ste först taga i betraktande, huru en sorglös människa,
med wanlig Christendoms kunskap, kan begå uppsåtliga
synder och anse dem för lösliga, såsom t. ex. svilleri,
slagsmål, pult, swordomar. m. m. Männe icke uti så-
dana människors hjerua, wara en förvirring i begrep-
pet om rätt och orätt?. Swilken är det, som uppväc-
ker en sådan förvirring i begreppet. Männe det icke
wara en eller flere passioner, som verka på förståndet,
och bibringa den brottlige en falsk öfwerlygelse — ty
icke kan man antaga, att alla syndare äro så förhärda-
de, att de handla tvärt emot sin öfwerlygelse — utan
de handla enligt sin öfwerlygelse, när de handla tvärt
emot Christendomens fordringar, hvilka de icke anse för
något nödwändigt willkor för sin tillvaro i werlden.
Alltså kan en människa, förwillad af sina passioner, få
den öfwerlygelsen, att det är rätt, att hora mått-
ligt, supa måttligt, spuga måttligt till husbehof,
och öfwa swordom till husbehof: åtminstone kan
icke den, som öfwar en eller annan af dessa lära-
hemsynder finna att det är någon synd, att så
handla; så följer, att Passioner kunna förwilla be-
greppet, om rätt och orätt. Om sådant kan hända med
personer, som hafwa en god underbyggnad i Christen-
doms kunskapen: så måste det kunna hända ännu lättare
med sådana människor, som sakna all Christendoms kun-

skap. Sådant har varit förhållande med de wilde Lap-
parne i Kontofeino. Jag har icke haft tillfälle, att un-
dersöka deras Christendoms kunskap, men jag är öfwer-
tygad att så måtte wara förhållandet, när dessa Lap-
par från Barndomen blifwit underwisade på Norrsta,
hvilket språk de icke förstå; och då Pastor Stoeckfleth's
Lappiska Böcker ändteligen hunno till Kontofeino, woro
dock de Präster, som der wistades några månader, sjelf-
wa okunnige i språket, så att Predikan måste ske genom
Tolk. När wäckelsen kom till Kontofeino genom Kare-
suando Lappar, wistades Pastor Zettlits efter wanlighe-
ten några månader i Kontofeino, och han war okunnig
i språket. Han kunde desutom för ingen del, kemna
öfwerens med de wäckte, emedan de fordrade, att äfwen
Presten börde bättra sitt lesverne, och icke hålla säuskap
med krögare. War denna begäran obillig?. De wäckte öns-
ka, att Läraren åtminstone bör afhålla sig ifrån werk-
dens syndiga nöjen; men Zettlits wille wara Herre i
Församlingen och beindtö de wäckta med höjdragenhet
och hårdhet. Detta skedde allt, för än något teku till
willfärelse förspordes.

Pastor Stoeckfleth wistades den tiden i Christiania,
men när han fick kunnskap om den religiösa rörelsen i
Kontofeino, besöt han att komma dit, för att undersöka
förhållandet, och ställa allting tillrätta efter sin smäl.
Men han under rättade ingen om sin ankomst, utan kom
till Kontofeino som en tjuf om natten. En wacker mor-
gön stiger han in hos en af de fastboende i Kontofeino
och hälsar; husbonden yrwaken, känner igen Stoeckfleth;
men emedan han hade hört, att Stoeckfleth wistades i

Christiania; så trodde han, att den onde spökade i Stockfleths gestalt. Mannen brådade till följse af denna inbillning, att wälsigna sig, men Stockfleth, som är af naturen het, brådade att banka på mannen; förmodligen trodde Stockfleth, att mannen bröwade signeri, eller gäckades med heliga ting. Här war således ett dubbelt missförstånd; men uppträdet beröfwades Stockfleth, förtroendet, ty de wäcka kunde omöjligen föreställa sig, att en rätt Lärare öfwerfaller sina åhörare med hugg och slag. Stockfleth war annars förut emhäftad Lapparte, och hade lätt kunnat winna deras förtroende om han icke hade skämt bort sin egen sak genom sin öfwerluning. Dessa underättelser har jag af en Person, som sjelf tält med den fast boende, som blef bänkad af Stockfleth

Eedan hände det en Söndag, att en man från Alten, kom under påstådande Gudstjenst, med jernkedjor handkläfwar, och allehanda fångredskap, som han medförde, och kastade ner på marken midt framför kyrkddörren. Om detta skedde af oförstånd, eller för att insjaga skrämsel känner jag icke. Men åsynen af dessa fångredskap, hade en motsatt werkan på Församlingen. En man, som kom till kyrkan, och såg dessa fångredskap, förenållde sig, att en allmän arrestering war för handen. Hans inbillningskraft stegrades, och han gick in i kyrkan under utrop: "nu kommer Stefani tres att pröfwas".

Härigenom blef naturligtwis Församlingens inbillningskraft uppsjagad till det yttersta. Och det kan icke wara underligt, om en del af Församlingen genom sådana oförståndiga mått och sleg blef wriden; Lapparne trodde, att detta allt hade skett på Pastor Stockfleths begäratt:

Lapparne äro annars, såsom Fogsmänningar, lätt skrämda, till följse af de widunderliga sagor, som de fått i arf af sina förfäder, om fiender, som förföljt dem, till ex. Kavelare och Birklarlar, bland hwilka somliga berättas hafwa innebräunt hel församling i en kyrka under Katholska tidehwarfwet. Dessa sagor, samt den oförstigtigheten, att kasta handkläfwar och jernkedjor midt för kyrkddörren under påstådande Gudstjenst, kunde lätt åstadkomma en sinnes förwirring hos ett folk, som har af naturen en liflig inbillningskraft, och ett lättreligt lynne. En annan omständighet, som också bidrog hwad den kunde att öka förwirringen, war den hårdhet och gensträfwighet, hwarmed de redan förwillade bemöttes af de Personer, som skulle föreställa deras öfwerhet. Det berättas nemligen, att den mördade Länsman Bucht, skulle hafwa gått handgripligen till wäga, med sina tillrätta wisningar; han har, så berättat de sansade och förnuftiga Länsarena som åsynen varit med i striden mot mördarena — de berättat, att afledne länsman Bucht skall hafwa predikat lagen för dem med knytadswar, genast efter sin ankomst till Kontokeino, hwarigenom dese hwilkas sinnen redan genom de föregående åtgärderna blifwit förwirrade, uppretades till hämnd; och detta hat har utan twiswel legat till grund för mordgerningen, ehuru hatet uti deras medwetande uppenbarade sig som en helig pligt, att utrota lättare, och affällingar ifrån den rena Läran, hwilken de trodde sig wara kallade att utbreda med eld och swärd.

Just deruti består djefwulens list, att hatet kan uppenbara sig i människans medwetande, som en helig pligt

och om denna förvirring i begreppet har kunnat komma de lärdaste män till last, — såsom Religions försöjselferna nämna: så kan det icke vara underligt, att en sådan inquisitionens anda kunde falla på de olärda Lapparne i Kontolaino; hela skillnaden emellan de lärda inquisitorerna och de olärda består deruti att de förre kintna utöfwa sin hämnd under sken af Rätt och rätt, men de sednare utöfwa sin hämnd, med knifwar och klubbor.

Emedan de sansade och förnuftiga Läsarena i Kontolaino genast skilte sig ifrån den fanatiska secten, så snart det blef för dem tydligt och klart, att den fanatiska secten hade råkat på willowägar: så upstod också emellan de förnuftiga och oförnuftiga Läsarne en ordstrid, så ofta de träffades; men emedan de förnuftiga Läsarena ofta återopade sig på Prosten Laestadii auctoritet: så uppkom hos de fanatiska Läsarena ett hemligt hat till den man, som tog de förnuftiga Läsarens lärosatser i försvar ehuru jag war till Kungens afflyttad, långt förr än den fanatiska secten uppkom. Detta hemliga hat till mig hade den werkan, att den fanatiska secten hade för afsigt att fortsätta sina stridslyg ända till Kungie; men denna uppgift, som jag fått af trovärdiga personer, sinnes icke nämnd i Tidnings artiklarne, emedan dessa artiklars författare, intagne af ett andeligt hat till min person, hafwa helt oförswunt welat påbörda mig skulden till det skeddä mordet. Menne icke detta wränga omöjligie wara en litte stor förvirring i begreppet, som de fanatiska Kontolaino Lapparnes omdöme?

Men säger man: de fanatiska hafwa ju enligt Biskop Tuels skrivelse, intagen i Fogden Gackjells Rapport,

åberopat Prosten Laestadii auctoritet. — Huru hafwa de sedan kunnat intagas af hat till honom? Svar. Nu warande auctoriteter i Norrige kunna icke göra någon skillnad emellan förnuftiga och oförnuftiga Läsare, emedan de lifasom rå svenska sidan, äfwen som i norra Finland, anses af wederbörande, såsom lättare och willowandar allesammans. Om således någon af de förnuftiga Läsarena under Biskop Tuels wistelse i Kontolaino förliden winter, har åberopat Prosten Laestadii auctoritet, så har man tagit för gifwit, att Prosten Laestadius är räta upphöjsemannen till den fanatiska sectens förwillfelse; derom äro åtminstone Norrbottens Prestens skribenter fullkomligen öfwerthgade. Och hwaras hafwa dessa lärda män sätt den öfwerthgelsen? Jo; af den föregående kunnskapen om Laestadii person, att han är en skrymtare, en Jesuit, en girighut, som, under sken af en sann Christendom, drager åt sig andras egendom. Männ tro om dessa Herrars skribenter kunna bewisa, sina djerfwa och skamlösa påstående? Jag tror mig kunna bewisa, att hwarje skilling af de emottagne gifwone medlen till Skolan och de fattige samt till nykterhetens befrämjande, blifwit återigen utgifne till sitt ändamål.

Men säga andra, som icke äro intagne af samma passion, som krögare och fyllhundar: wi äro öfwerthgade, att Laestadius icke weterligen med wett och wilja uppgat Kontolaino Lapparne till mord och mordbrand, men de kunna hafwa missförstått Laestadii predikningar; de kunna hafwa sätt dessa galna ideer af de twethdiga liknelser, som förekomma i dessa predikningar. Detta

påstående kan låta höra sig, likväl med den betydliga afspuntning, att de fleste bland mörkarna i Kontofeino, alldrig hört Lastadii predikningar och lärdomar, åtminstone icke omedelbarligen. Men såsom ett bewis på huru en rätt lära kan missförstås, anföra wi här ett af mången missförstått ord ur Luther: Han säger på ett ställe "Jag är Kristus". Och denna andeliga högfärd måste mången af nu tidens ödmjuka Lutheraner klandra, emedan det låter som ett själföbgudande. När Luthers Postilla nu är öfversatt på finska, och funnes äfwen i Kontofeino, så hafwa äfwen de förnuftiga Läsarena fått höra dessa Luthers ord; och emedan egenrättfärdigheten, jämte andra passioner, är i stor verk-samhet hos de wäckta — enligt Apostelens ord: utan Lag war synden död, men när Budordet kom fick synden lif, och upwäckte i mig en begärelse; så kunde lätteligen dessa ord af Luther: jag är Kristus, gifwa de oförståndige Kontofeino Lapparne en anledning till själf förgudning, hwilken höghet jag wakte mig finna hos de få, som jag talte med i Kareluando förliden winter 1852, ehuru dessa icke hördes till huswudmännen i secten.

Dessa påstodo icke allenast att de woro lika med Kristus, man de föregåfwo äfwen, att de woro rena andar, och således syndfrie. De sade sig hafwa genomgått 10 grader af Christi förnedring och upphöjelse.

Anledningen till dessa galna ideer hade de tagit ur Catechesen, hwarest talas om Christi förnedring och upphöjelse tillstånd. Och som de nu woro Gudar, så ansågo de sig wara öfwer Bibeln, hwilken de kallade för de sorglösa Bibel; deraf kom, att de förkastige Läsare-

na icke hade någon magt med de fanatiska; ty när desse anförde något ställe ur Bibeln, för att dermed fullskä deras wilkomningar, så svarade de fanatiska: wi så högre än Bibeln; wi kunna nu skrifa en bättre Bibel sjelfwe. Nu återstod för dem sista acten af Christi upphöjelse, nemligen att döma lefwande och döda. Denna dom war det troligen, som skulle verkställas, när de tågade till Kontofeino. Men huru kan en menniska få så galna ideer? ja det är just deruti som det obegrip-liga består, att man icke kan begripa, huru en syndig menniska kan få så galna ideer. — Emellertid wisar oss Historien, att Konto-Lapparne icke woro de förste, som hunnit denna grad af Gudomlig fullkomlighet. Konung Nebukadnezar, hwilket namn betyder: ingen Gud utan kungen, trodde sig hafwa hunnit till samma fullkom-
het; Romerska Kessarena upphöjdes äfwen till Gudomlig fullkomlighet, och Påfwen, som utgaf sig för Christi ståtållare på jorden, war icke den minsta Guden på jorden. Och när Filosoferna påstå, att deras Förnuft är Gudomligt så komma äfwen de nog nära Påfwens och Konto-Lapparnes själf förgudning. När t. ex. Hegel påstår att "Christus är menzligheten" så har han ju dermed bewisat, att menzligheten är Kristus. Huru kan den store tänkaren så få höga ideer om menzligheten. Männe icke samma egenrättfärdighet, som upphöjde Lapparne i Kontofeino, hafwa uppbjtt Nebukadnezar, Påfwen och den stora Filosofer till Gudomlig rang, heder och wärdighet?

Men huru nära ligger icke här den gudomliga san-
ningen, som kan så öfwerdådigt missbrukas af djestwu-

fru. När frälsaren sade till Judarne samma ord som Dawid hade förut skrifwit, nemligen "Ären Gudar", hvarmed här tydeligen försås menniskor: när Kristus sade till Petrus: jag gifwer dig Himmelrikets nycklar: när Han sade till Apostlarnes: I skolen sitta på stolor, och döma tolf Israels släkter: När Apostelen skrifwer till de Christna: "weten I icke, att I skolen döma werlden? så outyda dessa Bibel språk, att den Gudomliga sanningen ligger till grund för den samma och räta upphöjelsen ur syndens förnedring, till ett högre och ädlare tillstånd, som närmar sig Gudomligheten; och detta benådade tillstånd, kallas lefwande Christendom. Men just detta tillstånd kan genom djefwulens list förwanlas till ett Påsweddöme.

Och emedan den lefwande Christendomen har kunnat förwanlas till ett Påsweddöme, så hafwa också många Rationalister påstått, att werlden skulle hafwa varit långt lyckigare, om det Christna swärmeriet alldrig hade kommit i werlden. Ty swärmeri war det, så skrifwer Tacitus. De Christnas syner och uppenbarelser, hvad kunde det vara annat än swärmeri? Deras tro fasthet intill döden, hvad kunde det vara annat än halbsjarrighet och uppståndighet emot Landets Lagar? Deras enwighet att tro på en dödad Jude och att anse honom för en Gud, hvad kunde det vara annat än öfverakt för Landets Gudar? Just detsamma säga senliga Rationalister, hade det Christna swärmeriet alldrig bort komma i werlden, ty med Christendomen följer verkligen både inwertes och utwärtens lidanden, förakt och förförfälselse af werlden, äfwen som willfarelser af många

slag. Om werlden hade förblifwit i Påsweddömet, skulle inga Religions krig hafwa kommit till Men genom det Lutheriska kätteriet uppkommo Bondetrig och Religions krig. Männe icke Luther wara skulden till allt detta elände? och hwilken war orsaken dertill att Judas hängde sig? war det icke Kristus? Sådana falska slutsatser kan man göra, em man följer det naturliga förnufts ingifwelser. Så wida Luther war förtia upphöjdet till den Heligaste Ibressen i Tyskland, så underlåto icke heller hans fiender, att göra Luther ansvarig för alla willfarelser och blod utgjutelser, som man inbillade sig nå i sammanhang med det Lutheriska kätteriet; Luther fick bära hundhufwudet för alltsammans. Men war slutfattisen sann? War Luther skulden till allt det onda, som skedde i och för reformationen?. En del Rationalister påstå, att synden icke innesår någonting ondt i och för sig, men att det onda nödwändigt måste wara med i den moraliska utvecklings Cykeln, emedan det goda endast genom sin motsatts kan blifwa någonting godt. Sålledes skulle icke dygden wara någon dygd, em icke dess motsatts lasten finnes till. Om alltså Lutheriska Reformationen innesår någonting godt, så måste äfwen motsattsen till det goda, påsweddömet och andra willfarelser, finnas till. Thuru denna Rationalistiska Lära, grundar sig på egenrättfärdigheten, som icke will göra någonting godt för intet, emedan dess diktan och prakt alltid går ut på öfverförfälselse; wäga wi dock framställa den frågan till Insändaren i Bihaget No 52, af Norrbottens Posten, om han verkligen tror, att det onda, som skedde i Skoptokew, war en följd af wäckelsen i Ka-

Ens Kopandes Röst i Öknen.

N:o 5

Maj. 1853.

2 Årg.

Fortf. från föreg. Nr.

refuando, hwilken alla nykterhets wänner i hela werlden, anse för någonting godt? wi framställa denna fråga i en mildare form, emedan wi icke kunna tro, att Insändaren är så förblindad af krägar intresset, och spridningen, att han på fullt allwars kan påstå, att Profeten Esaias uppreggat Lapparne i Kontokino att mörda Makt och Bucht. Då ingen annan än den af andeligt hat förblindade kan hafwa en sådan öfwerlygelse, så återstår den mildare tydningen, att Pr. L. kan wara en ofriwillig orsak till mordet i Kontokino, så wida wi så uttryck i hans predikningar kunna wara missförstådda af de okunnige Lapparne, som i anledning af dessa missförstådda uttryck blifwit galna, och förwirrade till sina sinnen; ehuru det ofwansförre är wisadt, att det war Luther, som haft dessa missförstådda uttryck: "jag är Kristus", och att dessa ord varit första anledningen till Kontokino Lapparens själförgudning. Jag erinrar mig, att dessa Luthers uttryck, varit föremål för disputer bland de wärdta, men jag har sällan begagnat dem i minna predikningar, och då någon frågat mig, huru dessa ord rätteligen borde förstås, har jag sökt förklara dem sålunda, att Luther uti den försträckliga kampen med djefwulen och werlden, måste tillägna sig Christi rättfärdighet, och ställa denna kraft emot djefwulens och werldens frestelser och anskningar.

(Fortf.)

Men Insändaren har säkert ingenting; att bestämt med djefwulen; ehuru han säger sig hafwa "mycket att begråta och mycket att förbättra"; kan han dock icke klaga öfwer satans anskningar såsom Luther, och derför kan han icke behöfwa någon Trösta, ejhellre behöfwer han uti anskningens stund tillägna sig Christi rättfärdighet; och säga: Jag är Kristus. Huru man än will uttyda och tillämpa dessa Luthers ord; så är dock temmeligen säkert; att dessa ord gifwit Kontokino Lapparne första anledningen till sin själförgudning, hwilket troligen icke skolat hända, om de blifwit bättre undervisade af sina Lärare. Men huru skulle de undervisas, då Presterne afvisade dem med hårdhet och hat. De kunde alldeles icke förwänta sig något förtroende af dem: Huru war det med Läsarena i Arwidhsfjaur? emedan Presterna woro hårda och egna emot Läsarena, hörde Läsaren om Läsarens ofog till ordningen för dagen men då de fingo en Lärare (Pastor Westerlund) som wiste att tillwinna sig deras förtroende, blefwo Läsarena belåtna, så att till och med de nya Läsarna blefwo

Witeå

Tryckt hos W. N. Nygren.